

Ένας αμύθητος θησαυρός περιμένει να τον εξορύξουμε από τον ελληνικό βυθό

Φώσκολος Αντώνης
14 Σεπτεμβρίου 2020
6645

Στη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου, που έχει έκταση το 1/3 της Σαουδικής Αραβίας (εικόνα 1), σύμφωνα με βάσιμες εκτιμήσεις κρύβεται ένας αμύθητος θησαυρός. Γεωγραφικά διαιρείται σε τρία διαμερίσματα: Το πρώτο διαμέρισμα είναι η λεκάνη της Λεβαντίνης και περιλαμβάνει τις ΑΟΖ Συρίας, Λιβάνου, Ισραήλ και το ανατολικό τμήμα της Κυπριακής ΑΟΖ (οικόπεδα 2, 3, 9, 12 και 13).

Σε αυτή την λεκάνη, κυρίως στην ισραηλινή ΑΟΖ, έγιναν 460 γεωτρήσεις και βρέθηκαν κοιτάσματα φυσικού αερίου που περιέχουν 1,5 τρισ. Μ3 (κυβικά μέτρα) φυσικού αερίου και 3 δισ. βαρέλια πετρελαίου. Σε αυτό το διαμέρισμα η μεν Γεωλογική Υπηρεσία των ΗΠΑ εκτιμά ότι υπάρχουν αλλά 3,5 τρισ. Μ3 φυσικού αερίου. Αντιστοίχως, η Γεωλογική Υπηρεσία του Ισραήλ εκτιμά ότι υπάρχουν άλλα 8 τρισ. Μ3 φυσικού αερίου και 26 δισ. βαρέλια αργού πετρελαίου.

Το δεύτερο διαμέρισμα περιλαμβάνει τον Κώνο του Νείλου, στον οποίο ανήκει αποκλειστικά η ΑΟΖ της Αιγύπτου. Σε αυτό το διαμέρισμα έγιναν περίπου 1900 γεωτρήσεις και βρέθηκαν 1,8 τρισ. Μ3 φυσικού αερίου χωρίς να συνεκτιμηθεί το κοιτάσμα "Zor" που γεωλογικά ανήκει στο τρίτο διαμέρισμα. Η Γεωλογική Υπηρεσία των ΗΠΑ (USGS Technical Report 2010) εκτιμά ότι σε αυτό το διαμέρισμα υπάρχουν άλλα 9 τρισ. Μ3 φυσικού αερίου.

Λεκάνες υδρογονανθράκων της Ανατολικής Μεσογείου

Το τρίτο διαμέρισμα περιλαμβάνει την περιοχή της Μεσογειακής Ράχης. Η Μεσογειακή Ράχη ξεκινά από τον κόλπο της Κυπαρισσίας στην Ελλάδα και τερματίζει στην ύβωση του Ερατοσθένη, δηλαδή νότια της Λεμεσού στην Κύπρο. Ουσιαστικά περιλαμβάνει τα 3/4 της κυπριακής ΑΟΖ, ένα πολύ μικρό μέρος της αιγυπτιακής ΑΟΖ, όπου βρίσκεται το κοιτάσμα "Zor", όλη την περιοχή νότια των Δωδεκανήσων και όλο το Λιβυκό Πέλαγος (νότια Κρήτη και θάλασσα της Λιβύης).

Σε αυτό το διαμέρισμα οι έρευνες ξεκίνησαν τον Σεπτέμβριο του 2015. Έγιναν τρεις γεωτρήσεις σε κοραλλιογενείς υφάλους, ήτοι στα "Zor" (Αίγυπτος) και "Ονησίφορος" και "Καλυψώ" (Κύπρος). Βρέθηκαν 1,1 τρισ. M3 φυσικού αερίου. Τρομερή επιτυχία. Σ' αυτή την παρθένα περιοχή που βρίσκεται δυτικά και νοτιοδυτικά της Κρήτης εντοπίστηκαν και από τις εργασίες των PGS και ΕΔΕΥ (Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων) 16 στόχοι κοραλλιογενών υφάλων με ακριβώς ίδια χαρακτηριστικά που έχουν οι κοραλλιογενείς ύφαλοι, στους οποίους ανακαλύφθηκαν κοιτάσματα στην Αίγυπτο και στην Κύπρο. Η έκταση των υφάλων ανέρχεται σε 3.310 km². Το "Zor" με μια έκταση υφάλου 100 km² έχει 0,8 τρισ. M3 φυσικό αέριο. Με δεδομένο ότι οι κοραλλιογενείς ύφαλοι είναι πολύ παρεμφερείς, αν έχουμε την ίδια πληρότητα, κάτι που θα το δείξουν οι γεωτρήσεις, τα αναμενόμενα αποθέματα θα πρέπει να είναι της τάξης των 26,48 τρισ. M3 φυσικού αερίου. Αν προσθέσουμε και τα αποθέματα του κόλπου της Κυπαρισσίας 0,5 τρισ M3 τότε το σύνολο κατά τους υπολογισμούς πρέπει να ανέρχεται σε 27 τρισ M3.

Αμύθητος θησαυρός στην Ανατολική Μεσόγειο

Τα πολύ πιθανά αποθέματα φυσικού αερίου της λεκάνης της Ανατολικής Μεσογείου –σύμφωνα πάντα με τις εκτιμήσεις– διαμορφώνονται συνολικά σε 48 τρισ. Μ3. Κατά χώρα η κατανομή έχει ως εξής:

- Ελλάδα 27 τρισ Μ3.
- Κύπρος (κατά την εταιρεία Spectrum) 4 τρισ Μ3
- Ισραήλ (κατά την δική του Γεωλογική Υπηρεσία) 8 τρισ. Μ3
- Αίγυπτος (κατά την Γεωλογική Υπηρεσία των ΗΠΑ - USGS Technical Report 2010) 9 τρισ Μ3.

Σημειώνεται ότι δεν συμπεριλαμβάνονται τα αποθέματα φυσικού αερίου στον ενδιάμεσο χώρο μεταξύ Κρήτης και Κύπρου, ήτοι νότια των νήσων Κάσου, Καρπάθου, Ρόδου και Καστελλόριζου. Δεν συνεκτιμώνται, επίσης, τα αποθέματα φυσικού αερίου που υπάρχουν στο Ιόνιο, στη χερσαία Δυτική Ελλάδα και στον Θερμαϊκό. Το 80% αυτών των ποσοτήτων είναι εξαγωγίμα προς την Ευρώπη, την Άπω Ανατολή και τις ΗΠΑ και ας φαίνεται το τελευταίο προς το παρόν αδύνατο. Στις ανωτέρω εκτιμήσεις δεν συμπεριλαμβάνονται και τα κοιτάσματα φυσικού αερίου που υπάρχουν στον κόλπο της Σύρτης και πολύ πλησίον των θαλασσιών οικοπέδων νοτιοδυτικά της Κρήτης. Την εκμετάλλευση αυτών των κοιτασμάτων θα αναλάβει η κοινοπραξία ExxonMobil, Total και ΕΛΠΕ. Αυτή η ποσότητα των 48 τρισ Μ3 φυσικού αερίου καθιστά την λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου την μεγαλύτερη λεκάνη φυσικού αερίου στον κόσμο.

που πραγματοποιούν έρευνες σε Κύπρο και Ελλάδα. Ποσότητες φυσικού αερίου που θα μπορούν να διοχετεύονται από την Ελλάδα προς την Ευρώπη και Ασία Εάν επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις, τα αποθέματα φυσικού αερίου της Κύπρου και Ελλάδας ανέρχονται σε 31 τρισ Μ3. Αυτό θα το αποδείξουν οι γεωτρήσεις όταν θα γίνουν από τις εταιρείες (εικόνα 2). Για λόγους σύγκρισης και επειδή

χρησιμοποιείται ως μέτρο και το κυβικό πόδι, σημειώνουμε ότι ένα M3 είναι κάτι περισσότερο από 35,315 κυβικά πόδια.

Δυνάμει ανταγωνιστής της Ρωσίας

Εάν οι εκτιμήσεις επιβεβαιωθούν στην πράξη, το γεγονός ότι ένα πολύ μεγάλο μέρος αυτών των ποσοτήτων φυσικού αερίου προοπτικά θα πάει στην ευρωπαϊκή αγορά, μας καθιστά δυνάμει ανταγωνιστές της Ρωσίας. Αναλυτικότερα, η έκταση των 10 στόχων στα δύο τεράστια οικόπεδα που έχουν παραχωρηθεί στην κοινοπραξία ExxonMobil, Total και ΕΛΠΕ είναι 2.000 km² (όσο ο νομός Χανίων) ήτοι 20 φορές μεγαλύτερη από τον στόχο του κοιτάσματος "Zor".

Αν αυτοί οι στόχοι έχουν την πληρότητα σε φυσικό αέριο που έχουν οι στόχοι των κοιτασμάτων "Zor" και "Καλυψώ" τότε οι αναμενόμενες ποσότητες θα είναι της τάξης των 16 τρισ. M3, ήτοι περισσότερο φυσικό αέριο από όσο έχουν αθροιστικά οι ΑΟΖ Αιγύπτου και Κύπρου. Πάντα κατά τις εκτιμήσεις, το χειρότερο σενάριο είναι ότι οι ποσότητες φυσικού αερίου σ' αυτές τις δύο περιοχές ανέρχονται όχι σε 16 τρισ. M3, αλλά μόνο σε 2 τρισ. M3.

Ας υποθέσουμε ακόμα ότι οι ποσότητες φυσικού αερίου στο μπλοκ 10 (κόλπος Κυπαρισσίας (τα δικαιώματα έχει η κοινοπραξία ΕΛΠΕ-Edison) είναι 0,5 τρισ. M3 και στο μπλοκ 2 δυτικά της Κέρκυρας (κοινοπραξία Total, Edison και ΕΛΠΕ) είναι 0,3 τρισ M3. Εάν ισχύουν οι εκτιμήσεις των εταιρειών, προοπτικά θα μπορούμε να εξάγουμε ετησίως προς την ΕΕ 45 δισ M3 για τουλάχιστον 35 χρόνια (εικόνα 2).

Σταθμός υγροποίηση φυσικού αερίου στην Γαύδο με στόχο την εξαγωγή του με πλοία LNG

Η υπόλοιπη ποσότητα των 1,2 τρισ M3 θα μας επιτρέπει να εξάγουμε άλλα 40 δισ M3 ανά έτος και επί 30 χρόνια υπό μορφή υγροποιημένου φυσικού αερίου. Μία

ιδέα είναι η υγροποίηση να γίνεται στην Γαύδο (εικόνα 3) και να εξάγεται με LNG πλοία σε όλο τον κόσμο. Σε αυτή τη λύση προσανατολίζονται οι ExxonMobil και QatarOil για το φυσικό αέριο της Κύπρου.

Τεράστιες επενδύσεις

Οι επενδύσεις που χρειάζονται για να έρθουν τα κοιτάσματα σε παραγωγή είναι τεράστιες. Για κάθε απόθεμα της τάξης του 1 τρισ. M3 φυσικού αερίου χρειάζονται επενδύσεις της τάξης των 4 δισ. δολ. Αν όλοι οι 16 στόχοι που έδειξε η ΕΔΕΥ κάτω από την Κρήτη έχουν την ίδια πληρότητα σε φυσικό αέριο που έχει το κοιτάσμα "Zor", τότε οι επενδύσεις που θα κάνουν οι εταιρείες για να φέρουν τα κοιτάσματα σε παραγωγή υπερβαίνουν τα 100 δισ. δολ.

Πολλά λέγονται από την κυβέρνηση για επενδύσεις, αλλά η μεγάλη ανάπτυξη στην Ελλάδα θα έρθει από τις επενδύσεις που θα γίνουν κυρίως στα κοιτάσματα. Αυτό το μέγεθος επενδύσεων μόνο πολύ μεγάλες πετρελαϊκές εταιρείες μπορούν να το σηκώσουν, προσδοκώντας, βεβαίως, σε πολλαπλάσια κέρδη. Οι ποσότητες φυσικού αερίου που θα μπορούν να διοχετευτούν προς την Ευρώπη από τον EastMed, εάν το σχέδιο υλοποιηθεί, τον TAP και τον ονομαζόμενο Central-Med θα ανέρχονται σε 75 δισ. M3 ανά έτος (εικόνα 4).

Αγωγοί μεταφοράς

φυσικού αερίου 75 δισ. M3 ετησίως προς την Ευρώπη από το Αζερμπαϊτζάν, χώρες της Ανατολικής Μεσόγειου και την Ελλάδα

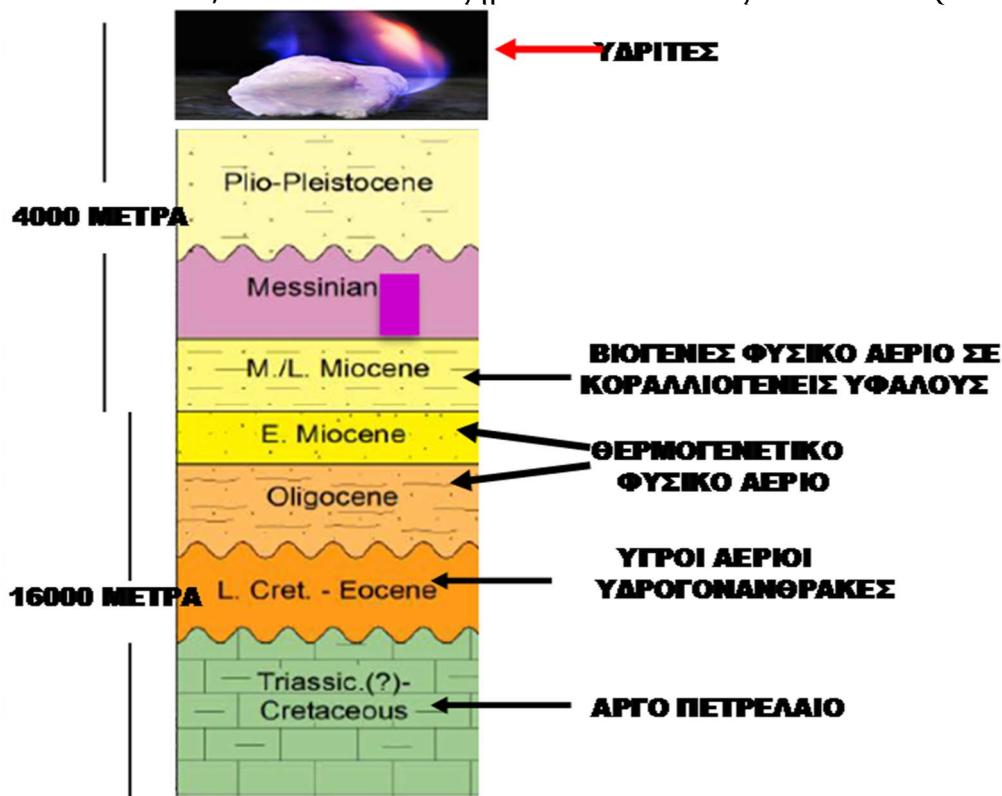
Αυτή η ποσότητα μπορεί άνετα να αυξηθεί στα 100 δισ M3 ανά έτος, καλύπτοντας τις μελλοντικές ανάγκες της ΕΕ. Μπορεί στην παρούσα συγκυρία, λόγω πανδημίας η ζήτηση να έχει πέσει, συμπαρασύροντας και τις τιμές, αλλά όταν επιστρέψουμε στην κανονικότητα, θα επιστρέψουμε και σε σταθερά

αυξανόμενη ζήτηση. Σε δηλώσεις του στις 12/02/2018 ο επίτροπος Μιγκέλ Κανιέτε είχε εκτιμήσει την αύξηση των αναγκών της ΕΕ σε φυσικό αέριο από 70% σε 83% μέχρι το 2040, ήτοι περαιτέρω αύξηση κατά περίπου 100 δις. Μ3 ανά έτος.

Βαθύτερα και κοιτάσματα πετρελαίου

Κάτω από τα κοιτάσματα φυσικού αερίου της Κρήτης, που απαντώνται στα πρώτα 4.000 μέτρα (Μιόκαινο), υπάρχουν –κατ’ αναλογία με ό,τι περιμένουν οι γεωεπιστήμονες του Ισραήλ– και κοιτάσματα άλλων υδρογονανθράκων.

Πρόκειται κυρίως για αέριους υδρογονάνθρακες και αργό πετρέλαιο σε μεγαλύτερα βάθη και στα ιζήματα του Ολιγοκαινού, του Ηωκαινού, Παλαιοκαινού, και σε όλα τα ιζήματα στον Μεσοζωϊκό Αιώνα (εικόνα 5).

Κοιτάσματα υδρογονανθράκων που μπορεί να υπάρχουν κάτω από την Κρήτη πέραν του φυσικού αερίου

Αν στην ΑΟΖ του Ισραήλ πιστεύουν ότι στα ιζήματα του Μεσοζωϊκού έχουν 26 δις. βαρέλια αργού πετρελαίου τότε κατ’ αναλογία, διότι είμαστε στην ίδια λεκάνη, πρέπει κάτω από την Κρήτη να υπάρχουν ίσως και 75 δις. βαρέλια. Αυτή η πιθανότητα θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο νέων γεωφυσικών ερευνών από την ΕΔΕΥ.

Εάν, λοιπόν, επιβεβαιωθεί από τις γεωτρήσεις ότι τα αποθέματα φυσικού αερίου στην Κρήτη είναι της τάξεως των 27 τρισ. Μ3, τότε η αξία των κοιτασμάτων –με βάση τιμές που ίσχυαν σε κανονικές περιόδους– θα είναι της τάξεως των 7 τρισ. δολ. Με βάση το νόμο Μανιάτη (4001/2011) το 20% της αξίας των κοιτασμάτων τα παίρνει το δημόσιο, δηλαδή περίπου 1,4 τρισ. δολ. και 5% της αξίας παίρνει η περιφέρεια, δηλαδή 350 δις. δολ.